

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Præmittitur quod apud omnes est certum, & referuntur sententiæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

ralis: quælibet autem creatura participat à lege æterna principium directivum suæ operationis, ac proinde quælibet participat suam promulgationem debitam & proportionatam suæ naturæ. Unde ad objectionem, juxta hunc modum dicendi, respondetur, concessâ Majori, negando Minorem, & ad illius probationem, dicendum, quod præceptum est duplex; aliud morale, quod est regula operationum moralium creaturæ rationalis; aliud naturale, per intimationem naturalem, quæ fit ex impressione principij motivi in ordine ad finem, juxta illud Psal. 148. *Præceptum posuit, & non praverbit, & istud Proverb. 8. Cum legem ponebat aquis, ne transirent fines suos.* Creaturæ igitur irrationales, licet sint incapaces præcepti primo modo sumpti, non tamen præcepti secundo modo accepti, ideoque vera lex eis imponi potest, quia non exoptulatur alium modum præcepti, nisi loquamur de lege specialissimè dicta, prout ad creaturas rationales dirigitur.

Uterque dicendi modus probabilis est, licet primus videatur probabilior, & menti D. Augustini & S. Thomæ conformior, cum ille quæst. 64. in Levit. & habetur in cap. *Mulier 15.* qu. 1. asserat irrationalia esse incapacia legis propriè dictæ: iste verò suprâ quæst. 90. art. 1. dicat, quod lex propriè dicta est mensura humanorum actuum, subindeque rationem verè & strictæ legis, respectu creaturarum irrationalium, quæ sunt incapaces humanorum actuum, non videatur agnoscere.

DISPVATIO III.

De lege naturali.

Ad quæstionem 94. D. Thomæ.

Cum leges omnes à lege æterna deriventur, sintque illius participationes & manifestationes; primum quod eam nobis evidenter manifestat, est lex naturalis; ideoque hæc ante alias explicanda est, & de ejus essentia, seu ratione formali, extensione, ac immutabilitate, breviter hic disputandum.

ARTICVLVS PRIMVS.

Quid sit lex naturalis, seu in quo formaliter consistat?

§. I.

Pramittitur quod apud omnes est certum, & referuntur sententia?

Dari legem naturalem in nobis, constat ex Apostolo ad Roman. 2. dicente, *Habemus legem scriptam in cordibus nostris.* Et paulo post: *Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea quæ legis sunt faciunt, & ostendunt opus scriptum in cordibus suis, & sunt sibi ipsi lex, testimonium illis reddente conscientia.* Item Psal. 4. ait Propheta, *Multi dicunt, quis ostendit nobis bona?* Statimque respondet: *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Quod de lumine naturalis rationis, quo discernitur quid sit bonum & quid malum, quodque pertinet ad legem naturalem, interpretatur D. Thomas suprâ quæst. 91. art. 2.

A Huc spectat quod habet Augustinus 2. Confess. cap. 4. *Lex tua, Domine, in cordibus hominum scripta est, quam nec ulla unquam delet aut delebit iniquitas.* Et in Psal. 57. *Veritas manu formata in cordibus nostris scripsit: Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris. Hoc ignorare nemo permissus est, etiam antequam lex daretur.* Item lib. 2. de ser. Domini in monte cap. 9. ait, *Nullo animam esse quæ ratiocinari possit, in cuius conscientia non loquatur Deus. Quis enim legem naturalem in cordibus hominum scribit, nisi Deus?* Ad idem pertinet quod ait Ambrosius libr. 9. Epist. 71. *Ea lex (inquit) non inscribitur, sed innascitur, nec aliquâ percipitur lectione, sed profuso quodam natura fonte in singulis exprimitur.* Demum Tullius lib. de legibus, summâ eloquentiâ, & penè divinâ voce, ut loquitur Lactantius, legem hanc naturalem depinxit: *Est quidem (inquit) vera lex, recta ratio, natura congrua, diffusa per omnes, constans, sempiterna, quæ vocet ad officium, jubendo; vetando, à fraude deterreat. Huic igitur legi, nec prorogari fas est, neque derogari aliquid licet. Nec tota abrogari potest. Nec verò per senatum, aut per populum solvi hæc lege possumus: nec est quærendus explanator aut interpres alius. Non erit alia lex Roma, alia Athenis, alia nunc, alia posthac, sed & omnes gentes, & omni tempore, una lex & sempiterna, & immutabilis continebit: unusquisque erit comitatus quasi magister & imperator omnium Deus.*

Ratio etiam suffragatur, si enim detur in nobis lumen naturale pro rerum speculabilium cognitione, multo magis dabitur pro rerum agendarum notitia & judicio.

Confirmatur: Omnis creatura debet suum finem consequi posse; At nulla creatura rationalis suum finem consequi potest absque lege naturali; cum illum non possit consequi, nisi per rectam operationem, nec rectè operari sine lege naturali, à qua in suis operationibus dirigitur: Ergo &c.

D Hoc supposito, difficultas & controversia est inter Theologos, in explicando quid sit lex illa naturalis, seu in quo formaliter consistat? Vazquez enim 1. 2. disp. 180. cap. 3. & Mercurius disp. 2. de legibus sect. 1. docent legem naturalem esse ipsammet naturam rationalem secundum se, quatenus ratione suæ essentia talis est, ut aliquæ actiones sint illi moraliter convenientes, & honestæ; aliæ repugnantes & indecentes. Alensis verò 3. p. quæst. 27. membro 2. & D. Bonaventura in 2. dist. 39. art. 2. quæst. 1. existimant legem naturalem esse habitum, quo nomine non intelligunt qualitatem acquisitam & superadditam potentia, sed ipsum lumen intellectuale, prout in actu primo spectatur, & est vis discernendi honesta & turpia moraliter. Alij legem naturalem collocant non in habitu, sed in actu; inter quos adhuc magna est dissensio: Ariminensis enim, Gabriël, & Almainus, affirmant, legem naturalem esse dictamen rationis indicantis & ostendentis quid consentaneum aut disconsentaneum sit naturæ rationali, docentque talem legem non esse imperantem, sed indicantem, eoque quod nullum includat superioris imperium. Thomistæ verò, Suarez, Valentia, Azorius, Salas, & alij, censent legem naturalem non in dictamine solum ostensivo boni & mali, sed etiam præceptivo, consistere, esseque actum imperij, nos ad ea quæ tali lege præscripta sunt obligantis.